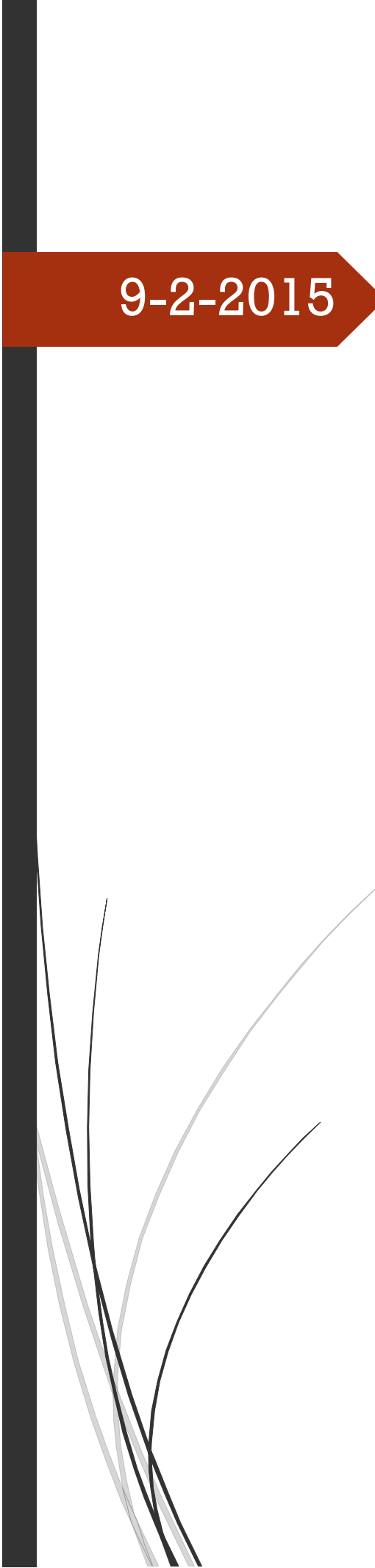

A thick dark grey vertical bar runs down the left side of the page. To its right, several thin, curved lines in black and grey sweep upwards and outwards from the bottom left corner.

9-2-2015

INFORME 2015

Sindicatura de Greuges

Joana Maria Petrus
SÍNDICA DE GREUGES

Sumari

1. ACTUACIONS REALITZADES.....	2
2. DADES ESTADÍSTIQUES.	6
3. CASOS PER CENTRE	9
5. CASOS I RECOMANACIONS.....	14
5.1. Casos i recomanacions en la família Acadèmica.....	14
5.2. Casos i recomanacions en la família Administrativa	16
5.3. Casos i recomanacions en la família Econòmica.....	17
5.4. Casos i recomanacions en la família Laboral	18
5.4. Casos i recomanacions en la família Vida universitària	18
5.6. Els casos per estaments	20
6. REFLEXIONS FINALS	21

L'informe de la Sindicatura de Greuges que es presenta aquí correspon a l'any 2015, cinquè i darrer del mandat actual, que s'inicià el 8 de novembre de 2010 i amb el qual donaré per acabada la meva tasca com a Síndica de Greuges.

D'acord amb l'article 81, apartat 5, lletra e), dels Estatuts vigents, i amb l'article 3, lletra e), del Reglament de la Sindicatura (FOU 176, de 14 d'abril de 2000), és funció del Síndic de Greuges: «Presentar al Claustre una memòria anual sobre les seves actuacions, incloent-hi els suggeriments, les propostes i les advertències que se'n derivin.»

En exercici, doncs, d'aquesta funció, i en compliment del que és —en realitat— un «deure» estatutari, present aquest informe, que manté el mateix format i estructura que els anteriors i pretén igualment convidar la comunitat universitària a la reflexió sobre el funcionament del servei públic que prestam en unes condicions que aquests darrers anys han estat si més no difícils.

L'informe s'estructura en sis apartats, que abasten les principals activitats externes i internes, l'estadística dels casos atesos, la seva distribució per centres, les grans línies temàtiques, les principals recomanacions i unes breus reflexions finals que aquest any, com que és el darrer de la legislatura, contindran alguns comentaris sobre el conjunt del període.

Properament en podreu consultar una versió més extensa a la nostra pàgina web que inclourà l'annex en què es detallen els assumptes dels casos i les recomanacions i els informes que hi corresponen.

1. ACTUACIONS REALITZADES

Pel que fa a les actuacions externes, l'any 2015, com ja va passar el 2014, ha estat clarament marcat per l'agenda i el ritme de treball imposats per la Conferència Estatal de Defensors Universitaris, la CEDU, de la qual la UIB ha exerceix durant aquests dos anys 2014 i 2015 la presidència.

Actuacions Externes			
Reunió de la Comissió Executiva de la CEDU	Universitat Pompeu Fabra	5 i 6 de febrer	
IX Encuentro de Defensores del G9	Universitat Politècnica Madrid	5 i 6 de març	
Jornada d'Estudi sobre canvis normatius	Universitat Politècnica de Madrid	16 i 17 d'abril	
12th Annual ENHOE Conference	Innsbruck	27, 28, 29 i 30 de maig	
Trobada bilateral entre la CEDU i la REDDU. Red Iberoamericana de Defensorías Universitarias (RIDU)	Universitat Politècnica de Madrid	2 i 3 de juny	
IX Encuentro de Defensores del G9	Universitat de Castella La Manxa	11 i 12 de juny	
Trobada de síndics i defensors universitaris de la Xarxa Vives d'Universitats	Universitat Politècnica de València	2 i 3 de juliol	
Comissió Executiva CEDU-RUEDA	Universitat de Valladolid	3 i 4 de setembre	
XVIII Encuentro Estatal de Defensores Universitarios	Universitat Europea Madrid	4, 5 i 6 de novembre	

Informe 2015. Sindicatura de Greuges

A aquesta tasca directiva s'hi ha sumat la representació de la nostra Sindicatura a la xarxa G9, a la Xarxa Vives i a la xarxa europea ENOHE, a més d'un encontre amb la xarxa mexicana de Defensor. Succintament, les actuacions externes de representació i participació dutes a terme

per la Sindicatura de Greuges han estat:

- a) Els passats 5 i 6 de febrer, reunió de la Comissió Executiva de la CEDU a la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona, per aprovar, entre d'altres, els comptes de la Trobada Estatal celebrada a Badajoz, l'elecció de la Comissió electoral i l'acceptació de candidatures per a la propera trobada.
- b) El mes de març, la Sindicatura participà en la Trobada d'Hivern del G9, que tingué lloc a la Universitat Politècnica de Madrid i en la qual es treballaren quatre ponències: «Complements autonòmics del PDI», «Comissions de places i endogàmia», «Adaptació del lloc de treball per a professors amb problemes de salut» i «Problemàtica dels títols propis».
- c) El mes d'abril, la CEDU convocà una Jornada d'estudi sobre els canvis normatius prevists pel Ministeri que afecten el sistema universitari espanyol, com són: «La nova estructura de titulacions: l'esquema 3 + 2»¹, «La reforma del Decret d'acreditació nacional per a l'accés als cossos docents universitaris»² i el, en aquell moment, projecte de «Reial decret de creació, reconeixement i acreditació d'universitats i centres universitaris».³
- d) El mes de maig, la Sindicatura va participar en la dotzena Conferència anual de l'ENOHE, l'associació europea d'Ombudsmen d'Educació Superior, que es va celebrar a Innsbruck i que comptà amb una àmplia participació internacional.
- e) Fruit dels esforços de l'any anterior, finalment, el mes de juny es pogué celebrar una trobada bilateral entre la CEDU i la REDDU, la xarxa mexicana de Defensors, Procuradors i Titulars d'Organismes de Defensa dels Drets Universitaris, que és la més àmplia xarxa de defensors universitaris existent a Sud-amèrica. La trobada, celebrada també a Madrid els dies 2 i 3 de juny, a la Universitat Politècnica, va permetre signar l'acord de col·laboració entre la CEDU i la REDDU per impulsar la creació de la Xarxa Iberoamericana de Defensories Universitàries (RIDU), que ha de servir per estendre la figura del defensor universitari entre les universitats del continent iberoamericà.
- f) El dies 11 i 12 de juny, la Sindicatura va participar a la reunió del G9, que acollí la Universitat de Castella - la Manxa al seu campus de Conca. A la reunió hi assistiren també els defensors universitaris de Múrcia, la Corunya, Deusto i la Politècnica de Madrid. Els temes que s'hi varen tractar són: «Problemes derivats de les normatives

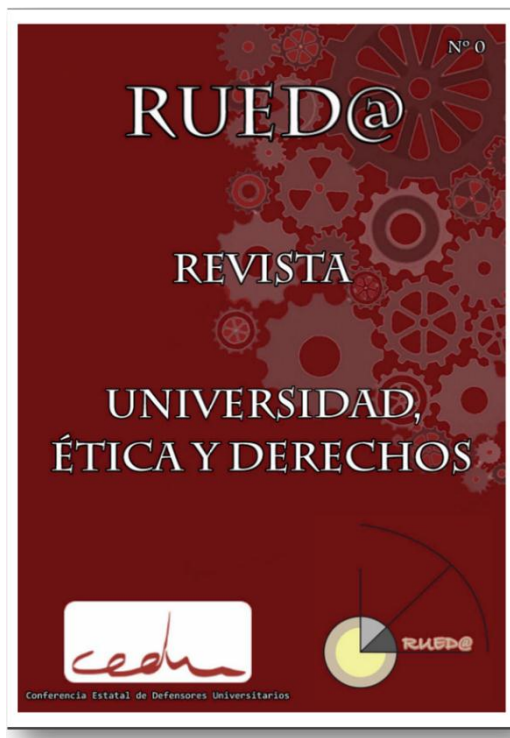
¹ [Reial decret 43/2015, de 2 de febrer](#), pel qual es modifiquen el Reial decret 1393/2007, de 29 d'octubre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments universitaris oficials, i el Reial decret 99/2011, de 28 de gener, pel qual es regulen els ensenyaments oficials de doctorat.

² [Reial decret 415/2015, de 29 de maig](#), pel qual es modifica el Reial decret 1312/2007, de 5 d'octubre, pel qual s'estableix l'acreditació nacional per a l'accés als cossos docents universitaris.

³ [Reial decret 420/2015, de 29 de maig](#), de creació, reconeixement, autorització i acreditació d'universitats i centres universitaris.

de progrés i permanència», «Dret de petició, responsabilitat i agilitat en la tramitació dels assumptes en l'administració universitària», «Problemes associats a la modificació de matrícula» i «Reflexions sobre la figura del Defensor Universitari», que en algunes universitats ha vist reduït el pressupost o la projecció pública.

- g) El primer cap de setmana de juliol, la Universitat Politècnica de València acollí la Vuitena trobada de Síndics i Defensors i Mediadors universitaris de la Xarxa Vives d'Universitats, per tractar monogràficament dos temes: «El règim disciplinari a la UPV en els darrers anys» i la «Utilització dels recursos didàctics en l'educació: la Classe inversa de la UPV». Igualment ens varen presentar el document de treball per a l'elaboració del «Protocol de prevenció i actuació davant situacions d'assetjament sexual, per raó de sexe o per orientació sexual a les universitats» que ha elaborat la Xarxa Vives.
- h) Els dies 3 i 4 de setembre i en el marc d'una reunió de la Comissió Executiva de la CEDU i de la seva Comissió Electoral, va tenir lloc a la Universitat de Valladolid la presentació del número zero de la Revista Universitat, Ètica i Drets (Rued@), que ha posat en marxa la CEDU. La revista neix «amb la finalitat d'esdevenir un referent de la vida universitària i pretén aglutinar els treballs dirigits a visibilitzar els problemes que sorgeixen a les universitats i al plantejament de solucions».

Rued@ és dirigida actualment per la catedràtica de Dret Penal doctora María Acale, defensora de la Universitat de Cadis, i té com a secretari el doctor José Luis Sánchez Barrios, defensor de la Universitat de Salamanca. La revista pot consultar-se en línia a l'adreça web de l'associació i resta oberta a rebre també les vostres col·laboracions (<http://www.cedu.es/index.php/revista-rued>).

En aquest nombre zero s'hi inclou un article del doctor Luis Espasa (antic rector i defensor a la Universitat de Vigo), les ponències de la Trobada Estatal celebrada a Badajoz el 2014 i dos articles sobre relacions internacionals: un del defensor de la Universitat de Múrcia i un de la defensora de la Pontifícia Universitat Catòlica del Perú.

- i) Per tancar l'any, se celebrà, entre el 4 i 6 de novembre, a la Universitat Europea de Madrid, la Divuitena Conferència Estatal de Defensors Universitaris (CEDU), a la qual assistiren els síndics de 47 universitats. Els temes que s'hi varen tractar són: «Les sancions disciplinàries i la seguretat jurídica», «El sistema actual del treball de fi de grau (TFG)», «El dret de petició i l'agilitat en l'administració universitària» i

«L'ètica i el dret en el panorama universitari espanyol». Com a fruit d'aquesta 18ena trobada estatal, la CEDU ha destacat la necessitat de crear una normativa de convivència entre el personal docent i investigador (PDI), el personal d'administració i serveis (PAS) i els estudiants. Així mateix, ha proposat instar els partits polítics perquè prenguin mesures per implantar un model universitari més efectiu i transparent.

A aquesta mateixa conferència celebrada a Madrid, la CEDU va tornar a renovar la seva presidència i junta directiva. Les eleccions han permès a la UIB cedir la presidència de la CEDU a la Universitat de Múrcia, el defensor de la qual, doctor José Manuel Palazón Espinosa, n'exercirà la presidència per un nou període de dos anys.

ACTUACIONS INTERNES

Aquestes actuacions externes no han impedit, no obstant això, dur a terme les necessàries actuacions internes, que, com altres anys, han consistit fonamentalment en l'atenció, l'estudi i la resolució dels casos presentats, en la celebració de reunions amb els representats d'alumnes que ho han sol·licitat i en l'elaboració de l'informe 2015.

Aquestes activitats no haurien estat possibles sense l'ajut inestimable, aquest any, de tres persones. En primer lloc, de la senyora Margalida Rubí Arbós, que després de més de vuit anys de feina continuada a la Sindicatura, primer amb la doctora Magdalena Giannotti i després amb mi, ha tancat per voluntat pròpia aquesta etapa per traslladar-se al juny al Servei de Recursos Humans. La seva companyia discreta però afable i el seu treball curós i responsable han fet sens dubte d'aquests cinc anys un temps difícil d'oblidar. El meu més sincer agraïment. En segon lloc, he rebut l'ajut de la senyora Susanna Llaveria Vitòria, que és la nova responsable administrativa de la Sindicatura. La senyora Llaveria ha fet, aquests sis darrers mesos, un esforç molt seriós per assumir l'enorme responsabilitat que recau sobre ella en el procés de tramitació i custòdia dels expedients. Rebi igualment el meu agraïment, tant de bo haguéssim pogut compartir més temps aquesta experiència! Finalment, la Sindicatura ha comptat també aquest any amb l'assessorament de la doctora Cristina Gil Membrado, professora de Dret Civil, que ha aportat a molts de casos no només la precisió del punt de vista jurídic, sempre necessari, sinó també el seu sentit conciliador i pragmàtic. Ha de quedar constància del meu sincer agraïment per tot el que m'ha ensenyat.

Sra. Marga Rubí.

Sra. Susana
Llaveria Victòria,
nova responsable
administrativa.

Dra. Cristina Gil.
Assessora

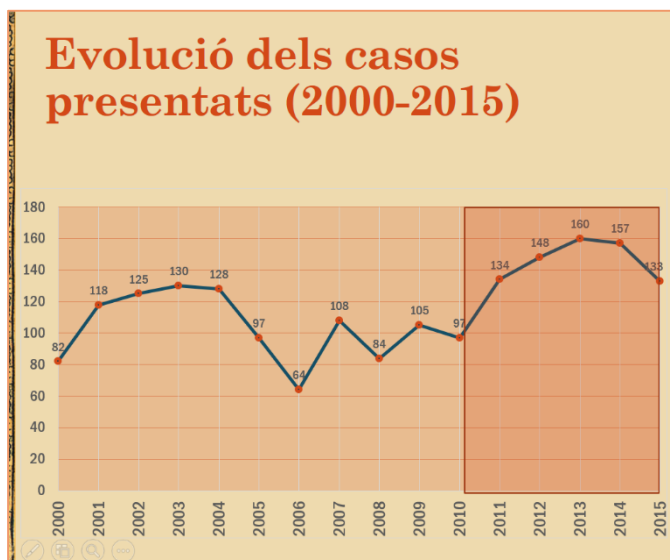
Com a millora en el servei que ofereix, la Sindicatura enguany ha pogut posar a disposició de tota la comunitat universitària un nou formulari en línia,⁴ que permet l'enviament automàtic de les queixes, les consultes o els registres de fet. Resta pendent la publicació de totes les recomanacions i la creació d'una base de dades única que integri els més de 1.800 casos registrats des de l'any 2000, any de creació de la Sindicatura.

Acab aquesta primera secció d'actuacions fent pública l'execució pressupostària d'aquest centre de despesa. He d'agrair aquí el compromís de la institució envers el seu paper de representació a la Conferència Estatal de Defensors, que ha comportat un increment del 40% de la despesa pressupostària inicial de la Sindicatura, que s'ha situat així un 16% per damunt del pressupost que tenia l'any 2010. El pressupost executat a 30 de desembre ha estat de 6.646 euros, equivalent a un 93% del seu pressupost anual.

2. DADES ESTADÍSTIQUES

Com altres anys, l'apartat que resumeix estadísticament l'activitat que la comunitat universitària ha registrat a la Sindicatura s'ha elaborat manualment a partir d'un Excel. Restarà per a una propera etapa, com he dit abans, l'elaboració d'una base de dades única que permeti una explotació més àmplia d'aquests quinze anys d'història.

Les dades recopilades fins ara ens permeten, però, oferir una evolució històrica dels casos que s'han presentat des que es va crear la Sindicatura, l'any 2000.

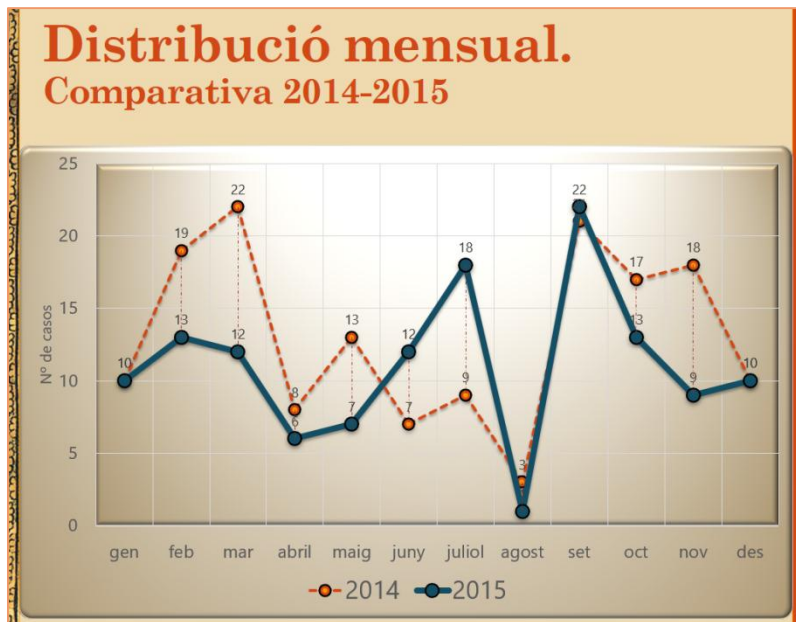
Atenent el nombre de casos totals presentats, cal destacar l'augment que s'ha anat registrant des de l'any 2010, i que aquest 2015, el segon del període en què la xifra no s'ha incrementat respecte de l'any anterior, se situa en 133 casos, xifra molt similar a la de l'any 2003.

En efecte, el 2015 s'han registrat un total de 133 casos, 24 casos menys, un 18%, respecte a l'any anterior i

amb una distribució mensual sensiblement distinta que val la pena comentar.

⁴ Vid. formulari en línia: http://sindicatura.uib.cat/presentacio_sol/Formulari-queixa/.

Si el 2014 els casos augmentaren durant els mesos de febrer i setembre, coincidint amb els períodes de matrícula afectats com estàvem encara pels problemes econòmics del curs 2013-14, aquest any 2015 s'observa un descens en aquests períodes.

En canvi, s'ha produït un notable increment els mesos de juliol i setembre. En aquests mesos d'estiu s'ha registrat una activitat inusual, derivada —pensam— del canvi en el període d'avaluació extraordinària, que ha concentrat les queixes entorn del procés d'avaluació, el reconeixement de crèdits i altres assumptes docents entre juny i octubre, inclòs el

mes d'agost.

Si atenem el tipus d'iniciativa: individual, col·lectiva o d'ofici, hem de dir que, de forma aclaparadora, un 91% dels casos han estat presentats per persones individuals i que s'han reduït a un 7% les demandes col·lectives d'intervenció.

Atenent el gènere de les persones que han presentat casos de forma individual, observam que aquest 2015 han estat els homes els que han registrat un 6% més de casos que les dones, i per aquest motiu les diferències per gènere són poc significatives.

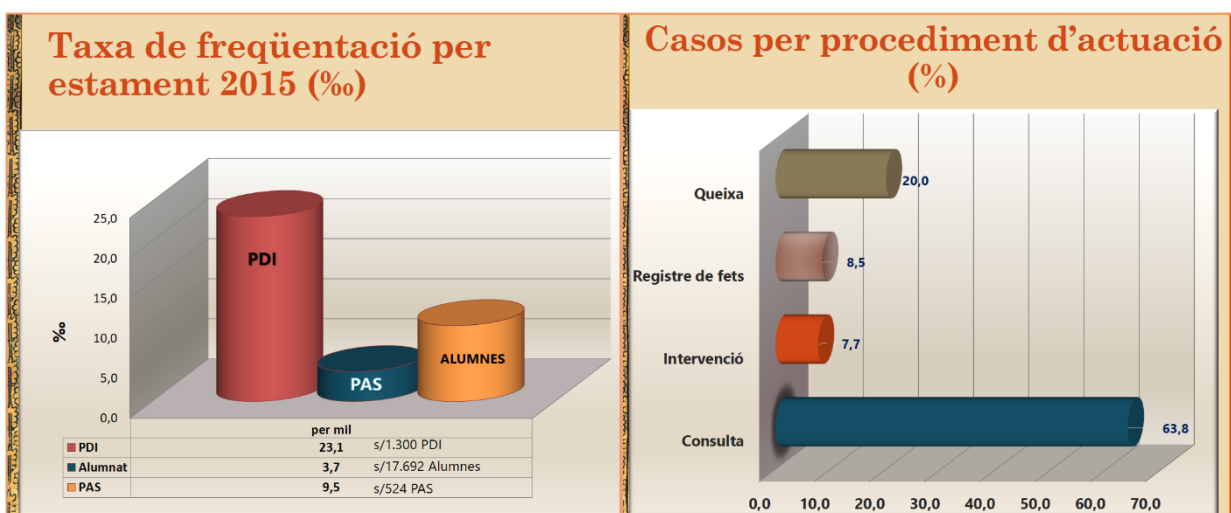
Pel que fa a la forma d'accés a la Sindicatura, l'entrevista personal, que va superar el 2014 el 50% dels casos, s'ha reduït aquest 2015 al 37%, i ha cedit el pas al correu electrònic. Això té a veure amb el fet que, com veurem, les consultes aquest any han estat més habituals que les queixes, de manera que moltes d'elles s'han plantejat i resolt per correu electrònic.

Si atenem ara el tipus de col·lectiu al qual pertanyen les persones que han presentat els casos, trobam que aquest any s'ha reduït —en termes percentuals— l'ús de l'alumnat, que ha suposat només el 50% de l'activitat de la Sindicatura. L'altra 50% s'ha distribuït entre el PDI (un 23% dels casos), les consultes formulades per altres síndics (14%), el PAS, que aquest any ha augmentat la seva presència fins al 4%, i finalment, persones externes a la UIB, afectades, però per alguna de les seves actuacions, fonamentalment, les condicions d'accés a l'oferta pública d'ocupació.

Sabem d'altres anys que si ens reduïm a analitzar la distribució dels casos en valors absoluts, contribuïm a refermar la percepció errònia que el Síndic de Greuges és el síndic dels estudiants.

Per això, si expressam els valors absoluts com a fracció en milers del nombre total de subjectes de cada estament, obtindrem un indicador més adient per valorar quin col·lectiu freqüenta més intensament la Sindicatura.

Observant la taxa de freqüentació, comprovam que el PDI és el col·lectiu que fa servir més la Sindicatura, amb un 23%, enfront només del 3,7% dels estudiants o el 9,5% del PAS.

Si atenem ara el tipus de casos que els usuaris han presentat, veiem clarament com més de la meitat dels casos, fins a gairebé un 64%, han estat aquest any 2015 consultes, que es resolen a l'instant o en un temps breu i sense recomanació o informe escrit.

Aquest any 2015, un 40% de les consultes han estat presentades per alumnes, un 24% pel PDI, un 21% per altres síndics i la resta per membres del PAS i externs.

Els motius de consulta han estat singulars i diferenciats, però es pot afirmar que en el cas dels alumnes, els més reiterats han estat qüestions relacionades amb l'avaluació, la finalització d'estudis per compensació i el dret de revisió dels treballs de fi de grau i fi de màster, etc.; en el cas del PDI, els motius de consulta han tingut a veure amb els barems i la publicitat dels criteris de contractació, la conformació de tribunals i l'assignació docent; en el cas del PAS, la petició de consell per resoldre conflictes laborals i interpersonals etc.

El segon procediment d'actuació que ha generat més casos aquest any ha estat la queixa, que si l'any 2014 va ser un procediment minoritari, aquest 2015 s'ha incrementat fins a representar el 20%. Les queixes han estat presentades en un 90% pels alumnes i han tingut a veure sobretot amb l'existència d'un sistema d'organització administrativa excessivament rígid, cada cop més burocratitzat, que els dificulta el progrés acadèmic. En veurem algun exemple en parlar dels casos de la família Acadèmica.

La Sindicatura ha sol·licitat en aquests casos la intervenció dels responsables acadèmics, directors de departament, caps d'estudis, degans i vicerectors, que habitualment han resolt satisfactòriament les peticions dels interessats, la qual cosa prova tant que els

demandants tenien raó com l'esperit de col·laboració i la bona disposició d'aquests responsables.

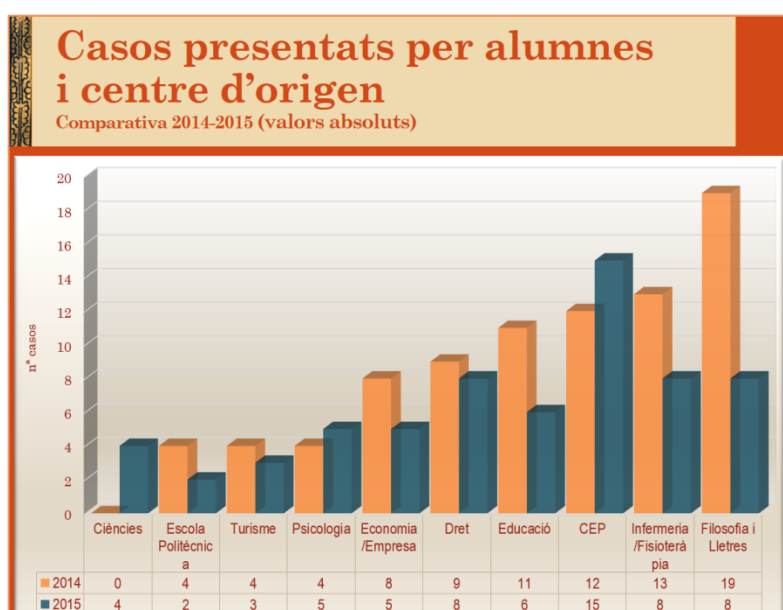
S'ha sol·licitat la intervenció directa de la Síndica en un total de 10 casos. Es tracta de membres de la comunitat universitària que han sol·licitant empara davant situacions que consideraven abusives per causes diverses: per motius laborals, de convivència o de desinformació administrativa que els han ocasionat pèrdues, etc.

El registre de fets ha suposat, finalment, aquest 2015 un 8,5% dels casos, 11 en total. En aquests registres els interessats han volgut deixar constància d'algun fet personal, acadèmic o laboral que han considerat rellevant per si, en el futur, és necessari haver deixat testimoni de determinats fets succeïts. Per la naturalesa dels fets registrats i a fi de garantir la privacitat del registre, evitaré els exemples.

Aquest any no hi ha hagut cap petició de mediació.

3. CASOS PER CENTRE

Com altres anys, oferim el detall estadístic dels casos presentats pels alumnes en la seva distribució per centres. Hem de recordar que amb l'anàlisi de casos per centres no es pretén establir una mena rànding o estudi comparatiu entre centres, sinó que té una altra finalitat: d'una banda, garantir la necessària privacitat de les persones afectades pels casos (cosa que no seria possible si desagregàssim, per exemple, per departament, per grup de classe o per codi d'assignatura); i d'altra banda, facilitar un perfil del nivell de conflictivitat que afronten els alumnes de cada centre, de manera que els equips deganals, malgrat que en molts de casos no tenen competència per resoldre les qüestions que plantegen els alumnes, sí que reben una informació valuosa que ha de convidar-los a la reflexió i a la interlocució amb els departaments i amb els responsables de qualitat de les titulacions impartides als seus centres, prenent especialment en consideració el fet que les facultats i escoles són les encarregades de l'organització acadèmica i administrativa dels alumnes i l'entorn en el qual transcorre bona part de la seva vida universitària.

Els casos presentats pels alumnes el 2015 han estat 66, un 26% menys que l'any 2014, per la qual cosa s'han reduït gairebé en tots els centres.

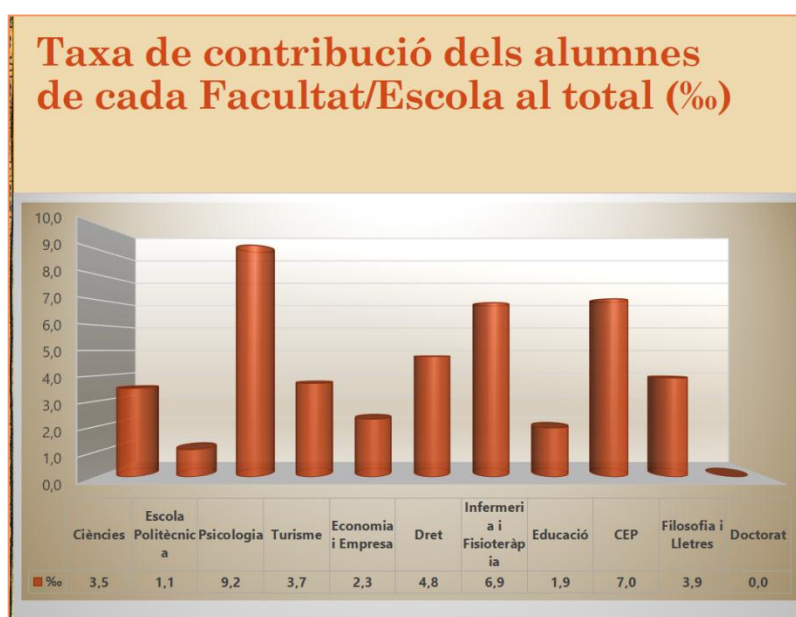
Si ho recordam, el 2014 els casos havien augmentat notablement als centres que concentraven el nombre més gran de títols en procés d'extinció: les diplomatures i

llicenciatures. Això havia fet créixer molt per damunt la mitjana de casos presentats pels alumnes de les facultats d'Educació, Infermeria, Fisioteràpia i Filosofia i Lletres.

Aquest any 2015, dins un context generalitzat de descens, els casos en aquestes facultats s'han reduït gairebé a la meitat. Per contra, en valors absoluts, han augmentat els casos a la Facultat de Psicologia, fonamentalment perquè hi ha alumnes que no s'han pogut matricular del treball de fi de grau en el període d'ampliació de matrícula, i al Centre d'Estudis de Postgrau, pel que fa a alumnes que han tingut problemes amb l'admissió en determinades titulacions, amb la revisió de qualificacions d'assignatures avaluades per tribunal, amb l'obtenció de beques o amb l'assegurança del període de pràctiques.

En efecte, calculant l'increment o descens de casos entre 2015 i 2014, veiem que, mentre gairebé tots els centres han reduït el nombre de casos presentats, els dos centres mencionats (Facultat de Psicologia i CEP) els han incrementat.

En valors absoluts, els casos presentats per alumnes van des dels 3, registrats a la Facultat de Turisme, als 15 del Centre d'Estudis de Postgrau, però tots sabem que els valors absoluts tenen més possibilitat de ser més alts als centres que tenen més alumnes. Vegem, si no, com canvia la situació en aquest altre gràfic.

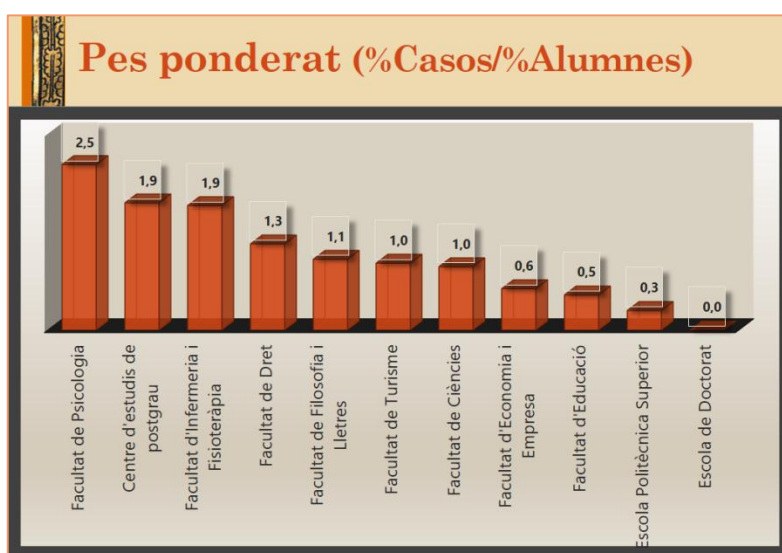

Expressats ara el nombre de casos com a fracció per milers del total d'alumnes de cada centre, observem que el centre que (per cada mil alumnes) ha contribuït de forma més alta a la generació de casos vists per la Sindicatura ha estat, aquest 2015, la Facultat de Psicologia, seguida de la Facultat d'Infermeria i Fisioteràpia.

Els motius han estat molt diversos, i van des de la dificultat per finalitzar els estudis per impossibilitat de complir els prerequisits per matricular-se del treball de fi de grau o les pràctiques externes el mes de setembre, a poder disposar de l'expedient acadèmic i les guies docents en anglès, la qual cosa augmenta les possibilitats d'obtenir feina a l'estranger.

Un darrer comentari a l'estadística per centres ens permet veure que el nombre de casos que els alumnes presenten no sempre està en relació directa amb la dimensió del centre al qual pertanyen.

Així, si comparam el percentatge de casos presentats per cada centre amb el percentatge d'alumnes que cada centre té sobre el total, observam que alguns dels centres amb més nombre d'alumnes, com ara la Facultat d'Educació (amb 3.090 alumnes), la d'Economia i Empresa (amb 2.132), l'Escola Politècnica (amb 1.851) o l'Escola de Doctorat (amb 1.046 alumnes), aporten un nombre de casos molt més baix del que potencialment caldria esperar atesa la seva mida, la qual cosa no pot ser més que motiu de felicitació per a la petita comunitat que representen. Centres com ara la Facultat de Dret (amb 1.679 alumnes), la Facultat de Filosofia i Lletres (amb 2.045 alumnes), la Facultat de Turisme, (amb 811) o la Facultat de Ciències (amb 1.142 alumnes), obtenen un valor d'1 o molt proper a 1, per la qual cosa podem dir que els seus alumnes generen un nombre de casos perfectament equivalent al volum d'alumnes que aquests centres gestionen, i que els casos existents no són significatius des d'un punt de vista estadístic.

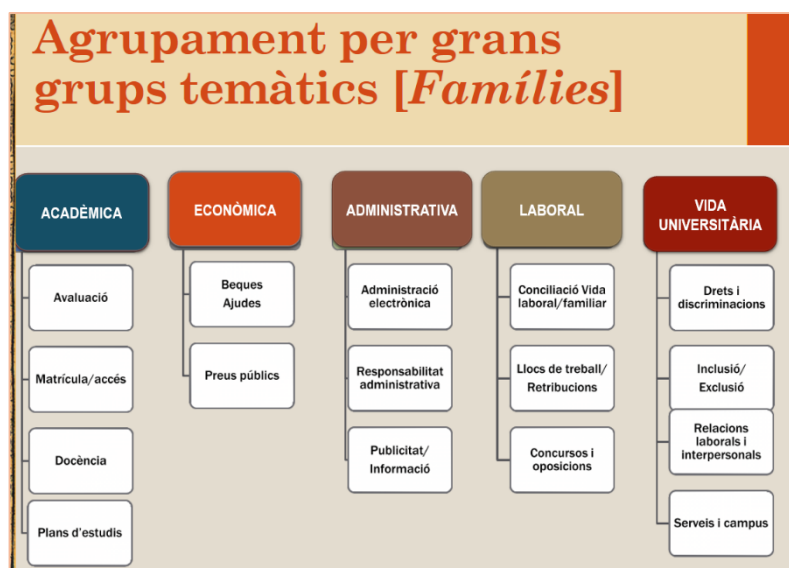
En aquest indicador, lògicament, obtenen un valor proper a 2 o superior els centres que concentren un nombre de casos molt superior al que els correspondria per la seva dimensió. Així, la Facultat de Psicologia té el 3,7% dels alumnes i prop del 8% dels casos i el CEP té el 12% dels alumnes i el 24% dels casos.

Vistes a grans trets les principals dades estadístiques, cal abandonar la fredor i l'aparent neutralitat dels nombres i que ens endinsem, fins allà on sigui possible, en els casos en si.

Hauríem d'analitzar un per un cada cas per conèixer més a fons quines són les coses que no acaben de funcionar del tot dins la nostra comunitat universitària; quines coses, de vegades molt senzilles, aconseguirien millorar substancialment assumptes que són motiu de queixa, font de problemes o, simplement, ens dificulten la convivència. L'anàlisi temàtica ens permetrà veure quins són els temes que la comunitat universitària ha viscut aquest 2015 com a més problemàtics, amb independència si realment ho són o no, o si els òrgans de govern consideren esbiaixada la seva importància.

Com ho he reiterat en informes passats, l'anàlisi temàtica és una mena de radiografia feta a partir de les evidències que distints membres de la comunitat universitària han volgut aportar d'aquells assumptes que, al seu parer, són susceptibles de millorar, els generen greuges, situacions que viuen com a injustes, i que necessiten ser convenientment atesos, explicats, escoltats i si és possible, resolts.

L'estat de salut dels drets i llibertats de la nostra institució el 2015 dibuixa, a grans trets, aquest «autoretrat». Seguim aquí la mateixa classificació en cinc gran agrupacions temàtiques, anomenades «famílies», que ja hem fet servir en anteriors informes, acordada entre els síndics del G9.

Aquestes famílies temàtiques són: l'Acadèmica, l'Econòmica, l'Administrativa, la Laboral i la Vida universitària. Dins cada família, els temes s'agrupen sota les temàtiques més freqüents. Recordam novament que la classificació temàtica dels casos per força ha de patir una certa subjectivitat, en la mesura que molts d'ells tenen matisos que permetrien encabir-los en

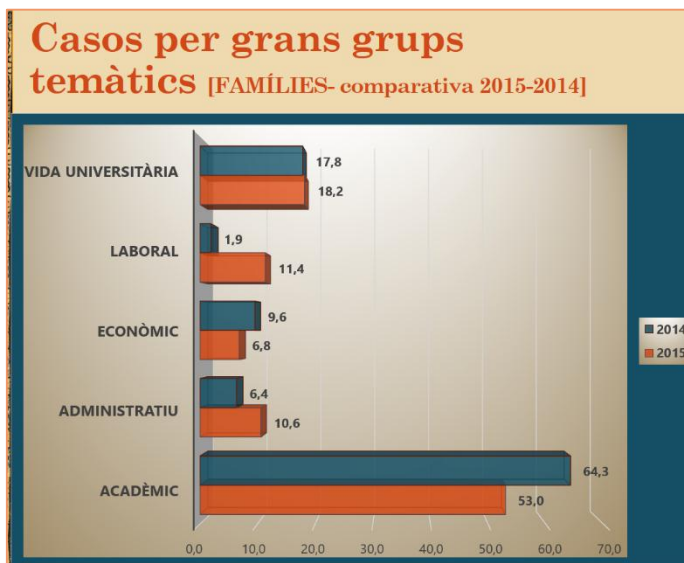
diverses d'aquestes temàtiques, però que només s'inclouen en una a fi d'evitar duplicitats.

Si aplicam aquest agrupament per *famílies* als casos de 2015, n'extraïem una primera conclusió evident. El gruix de casos que tracta la Sindicatura té a veure amb decisions que es prenen en l'àmbit de l'ordenació acadèmica o del professorat (atès que la família Acadèmica representa el 53% del total).

En segon lloc d'importància, el gràfic ens permet identificar l'existència d'un segon grup de conflictes entorn del que hem anomenat Vida universitària, amb un 18,2% dels casos.

Sense fer una anàlisi exhaustiva de la distribució estadística de les temàtiques, podem detenir-nos breument i observar els trets més rellevants de l'any 2015 i comparar-los amb les dades de 2014.

A grans trets, es pot veure clarament que la distribució percentual de les famílies el 2015 i el 2014 és similar, i que destaca el pes de la família Acadèmica en primer lloc i en segon la que denominam «Vida universitària».

No obstant això, val la pena assenyalar la reducció del 9% dels casos en la família Acadèmica i el descens en gairebé un 3% dels casos de la família Econòmica i observar que, en canvi, hem registrat un augment de prop del 10% en els casos de la família Laboral.

A la taula següent es presenten per a l'any 2015 i 2014 el nombre de casos registrats agrupats per famílies i temes, amb expressió del seu pes relatiu dins cada branca temàtica i sobre el total general. Aquesta taula resum ens permet comparar quantitativament les variacions 2014-2015 que comentam i veure les temàtiques responsables d'aquesta variació interanual.

FAMÍLIA	TEMÀTICA	2014	2015	2014	2015	2014	2015
ACADÈMICA	Avaluació acadèmica	48	19	47,5	27,1	30,6	14,3
	Docència	6	12	5,9	17,1	3,8	9,0
	Matrícula/permanència/accés	14	7	13,9	10,0	8,9	5,3
	Normativa	11	10	10,9	14,3	7,0	7,5
	Plans d'estudis/reconeixements	8	5	7,9	7,1	5,1	3,8
	Postgrau/Doctorat/formació continua	8	6	7,9	8,6	5,1	4,5
	Altres	6	11	5,9	15,7	3,8	8,3
	Total Família Acadèmica	101	70	100,0	100,0	64,3	52,6
ADMINISTRATIVA	Administració Electrònica	1		10,0	0,0	0,6	0,0
	Publicitat/informació/terminis	2	2	20,0	14,3	1,3	1,5
	Responsabilitat administrativa	6	2	60,0	14,3	3,8	1,5
	Reclamacions / recursos		9		64,3		6,8
	Altres	1	1	10,0	7,1	0,6	0,8
	Total Família Administrativa	10	14	100,0	100,0	6,4	10,5
ECONÒMICA	Beques i ajudes	9	5	60,0	62,5	5,7	3,8
	Preus públics	6	1	40,0	12,5	3,8	0,8
	Altres	0	2	0,0	25,0	0,0	1,5
	Total Família Econòmica	15	8	100,0	100,0	9,6	6,0
LABORAL	Conciliació vida familiar/laboral	1	2	33,3	12,5	0,6	1,5
	Concursos/ oposicions	1	4	33,3	25,0	0,6	3,0
	Llocs de treball/retribucions	0	6	0,0	37,5	0,0	4,5
	Altres	1	4	33,3	25,0	0,6	3,0
	Total Família Laboral	3	16	100,0	100,0	1,9	12,0
VIDA UNIVERSITÀRIA	Drets i discriminacions	2	5	7,1	20,0	1,3	3,8
	Inclusió/Exclusió social	6	6	21,4	24,0	3,8	4,5
	Relacions laborals / interpersonals	16	10	57,1	40,0	10,2	7,5
	Serveis i campus	1	1	3,6	4,0	0,6	0,8
	Altres	3	3	10,7	12,0	1,9	2,3
	Total Família Vida Universitària	28	25	100	100	17,8	18,8
Totals generals		157	133			100,0	100,0

Destaca en primer lloc, com hem dit, la reducció del pes relatiu de la família Acadèmica, que ha passat del 65% al 52,6% ,inferior fins i tot a la que registrà el 2013 (55%).

Dins aquesta agrupació s'han reduït el nombre de casos relacionats amb l'avaluació docent dels graus (del 47% al 27%), però han augmentat els relatius a la docència, del 6% al 17%, que han estat protagonitzats tant per alumnes com per professors.

La família Administrativa ha augmentat prop de quatre punts a causa de l'aparició d'una tipologia de casos fins ara inexistent, que és la de «Reclamacions/Recursos». Nou casos en total —molts dels quals consultes— per conèixer les vies legals de recursos i reclamacions contra decisions administratives adoptades per la UIB.

El descens més destacat de la família Administrativa s'ha produït en els casos de «Responsabilitat administrativa», que han descendit del 60% fins al 14%. La família Laboral, com hem vist, és la que ha experimentat un augment més alt sobre el total, ja que ha passat de representar l'1% dels casos l'any 2014 a representar-ne el 12% el 2015. Internament, el creixement més gran s'ha produït en la temàtica relacionada amb els llocs de treball, assignació de tasques i precarietat dels contractes del personal a càrrec del capítol VI. També s'han repetit els casos relatius als barems i concursos per a l'accés a distintes categories contractuals del PDI i del personal d'investigació.

Finalment, tot i que en conjunt la família que anomenam «Vida universitària» manté el seu pes relatiu, entorn d'un 17-18% sobre el conjunt, consideram destacable el fet que malgrat que s'han reduït els casos que classificam sota la denominació de «relacions interpersonals», aquestes encara mantenen un significatiu 7,5% sobre el total i un 40% sobre els casos d'aquesta família.

Vegem també que els casos presentats per persones amb necessitats especials que consideren que s'han vist vulnerats els seus drets, han augmentat lleugerament.

5. CASOS I RECOMANACIONS

Entrant ja en el penúltim apartat de l'informe, considerarem ara resumidament els casos més rellevants de cadascuna de les famílies temàtiques i recordarem algunes de les recomanacions generals que s'han fet al llarg de 2015.

5.1. Casos i recomanacions en la família Acadèmica

Començam per la família Acadèmica, que, recordem-ho, ha representat el 53% dels casos tractats per la Sindicatura aquest any. Dins la família Acadèmica, l'avaluació segueix essent la temàtica que motiva un nombre més alt de consultes, intervencions i queixes: aquest any representa el 27% dels casos enfront del 47,5% de l'any anterior.

La resta de casos es reparteixen en una temàtica variada que té a veure amb qüestions docents que no són d'avaluació, com per exemple: tancament d'actes, revisions d'exàmens, tria d'assignatures; també amb normativa, habitualment consultes en relació amb la seva aplicació i interpretació, com va ser la que plantejaren els estudiants per saber com podien exercir el seu dret de vaga. La família Acadèmica inclou també casos sobre reconeixement de crèdits i problemes amb la matrícula per causes diverses.

A tall d'exemple dels casos que s'han presentat més sovint aquest 2015 dins la família Acadèmica, podem esmentar:

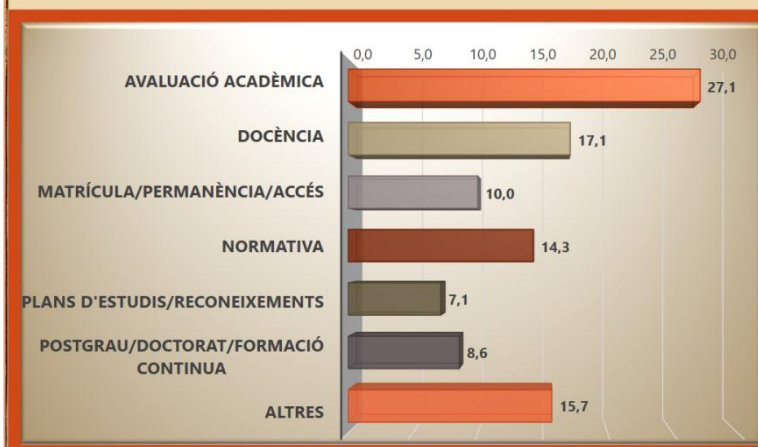
- a) Alumnes que podent finalitzar aquest curs el grau no ho podran fer fins al juliol de 2017 perquè els impedeixen de matricular-se del TFG en el període d'ampliació de matrícula.
- b) Alumnes als quals es nega el dret de revisar les qualificacions dels seus treballs de fi de grau i de fi de màster, quan l'Estatut de l'estudiant reconeix que hi tenen dret.
- c) Professors que mantenen condicions d'avaluació contràries al que disposa el Reglament acadèmic.

- d) Un alumne estranger que perd la possibilitat de matrícula perquè els serveis administratius no es posen d'acord a l'hora de decidir si reuneix o no els requisits i li passa el termini.
- e) Alumnes als quals es denega l'aprovat per compensació malgrat que compleixen els requisits fixats a la normativa.
- f) O becaris d'investigació que han impartit docència però hom no els ho pot certificar perquè no constava al COA.
- g) Diferències entre el professorat per decidir la tria d'assignatures al COA.
- h) Es cobra un 25% de la matrícula a un alumne que ha obtingut plaça en una altra universitat, malgrat que li han concedit l'anul·lació.
- i) Alumnes que han de traslladar expedient i quan sol·liciten les guies docents en castellà els diuen que les han de traduir ells.
- j) Alumne de doctorat que rep amenaces del seu director de tesi de fer-li informes negatius si publica sense el seu permís.
- k) Impossibilitat d'obtenir una plaça ERASMUS perquè la convocatòria es tanca abans que els alumnes tinguin les qualificacions de febrer, cosa que els impedeix de complir el requisit de crèdits superats.

D'aquest conjunt de casos de la família Acadèmica, que sumen un total de 70, aquests són només una mostra variada. Com veiem, molts es podrien resoldre disposant d'una normativa acadèmica que simplificàs procediments i reduís requisits i prerequisits; alhora, ajudaria també a reduir i unificar l'excés d'informació que simultàniament ofereixen els serveis administratius i les facultats, informacions que de vegades fins

i tot no són idèntiques. Naturalment, també ajudaria saber interpretar i aplicar correctament els drets que la normativa estatal reconeix als alumnes. Un exemple és la recent sentència que resol un contenciós presentat per un alumne al qual la UIB va negar la possibilitat de presentar el projecte de fi de carrera perquè interpretava que el pla s'havia extingit. Gràcies a aquesta sentència els antics alumnes de diplomatures i llicenciatures que no hagin tingut opció de realitzar quatre convocatòries tindran ara l'oportunitat de fer-ho, fins al 30 de setembre de 2017. Hem de dir que els reiterats canvis en la normativa estatal i subsegüentment en els reglaments acadèmics aprovats han afavorit la confusió legal i facilitat, sense mala fe, la vulneració de drets, però en aquestes circumstàncies hauria de ser la mateixa universitat la que hauria de contactar amb els

Casos per temàtica. Família “Acadèmica”

afectats i oferir-los l'oportunitat que en el seu moment els va negar d'acabar les diplomatures i les llicenciatures que havien iniciat.

Igualment han de mencionar-se de forma expressa els casos d'alumnes als quals, malgrat que compleixin els requisits, la Comissió Acadèmica els ha anat denegant aquest curs la finalització d'estudis per compensació, i és que en el marc del G9 hem comprovat que en moltes universitats l'aprobat per compensació funciona com un indult, que només pot gaudir-se una vegada. El problema és que l'indult és una gràcia, que es pot atorgar o no, mentre que l'aprobat per compensació és o ha de ser un dret sempre que es compleixin determinades condicions.

5.2. Casos i recomanacions en la família Administrativa

El conjunt de casos compresos en la família Administrativa han estat catorze. D'aquest petit conjunt, destaquen amb un 64% les consultes referides a la manera de presentar reclamacions o recursos contra tot tipus de decisions administratives que a parer dels interessats han lesionat els seus interessos: des d'alumnes que desconeixen el procediment establert al Reglament acadèmic per poder sol·licitar tribunal de revisió fins a professors que no han obtingut resposta satisfactòria a les peticions que han formulat per escrit, passant per persones externes que es queixen dels procediments de contractació que segueix la UIB per a la contractació laboral, tant de professorat com de personal a càrrec de capítol VI, investigadors i personal d'administració i serveis.

S'ha de dir que aquest darrer tipus de temàtica no és nou i que la Sindicatura ja ha tingut ocasió altres anys de fer recomanacions que podrien haver ajudat a millorar els procediments de contractació laboral, de manera que tant les persones que legítimament aspiren a poder accedir a un lloc de treball a l'Administració com els funcionaris que hagin de formar part dels òrgans de contractació, agrairien comptar amb un procediment molt més senzill i just, un procediment de contractació que reduís el marge de discrecionalitat tècnica i donàs garanties als uns i als altres.

Si no volem condicionar la contractació a la simple aplicació d'un barem que segons una rígida regla bibliomètrica puntuï el currículum i decideixi qui té més puntuació, caldrà retornar a les proves qualitatives d'aptitud, orals i escrites, però ha de quedar clar que si volem atreure el talent, i la Universitat no pot voler una altra cosa, hem d'aconseguir apropar-nos

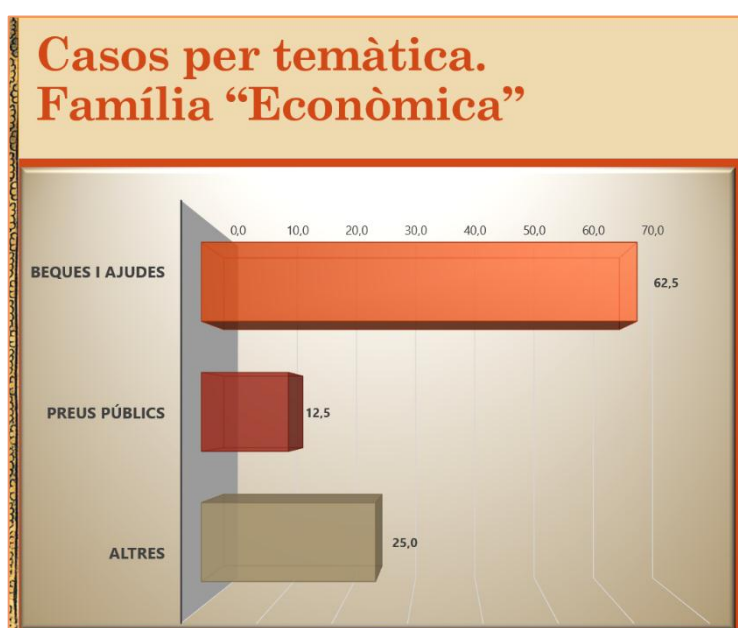
més a un sistema que valori la qualitat per sobre de la quantitat, que sigui transparent i que respecti la igualtat d'oportunitats.

Dins també de la família Administrativa s'inclouen els casos que han plantejat vulneració de drets per aplicació de terminis o tràmits administratius que no milloraven el procediment però que, com que figuraven escrits, s'havien de complir. Els casos han afectat sobretot els programes de mobilitat de l'alumnat a l'estranger, en què s'ha reduït el nombre de convocatòries només a una que és prèvia als exàmens de febrer.

5.3. Casos i recomanacions en la família Econòmica

Els casos que pertanyen a la família Econòmica només han estat vuit, cosa que ha suposat una reducció del 50% respecte de l'any anterior. El descens pot ser explicat per dos factors. D'una banda, l'existència d'un nou decret de preus públics, que ha substituït el càstig administratiu de la desconexió i desaparició de la vida en línia de l'alumne per un recàrrec monetari en cas d'impagament, i de l'altra, la congelació dels mateixos preus públics, cosa que, unida a un context de millora de la situació econòmica general, ha fet descendir els casos relacionats amb els preus de matrícula a mínims històrics.

Més del 62% dels casos de la família Econòmica s'han concentrat en la temàtica «Beques i ajudes» i han estat plantejats per alumnes. L'alumnat ha fet consultes i també ha formulat queixes per saber com pot acreditar-se a la UIB la condició d'alumne econòmicament independent, atès que alguns han vist denegada la seva sol·licitud de beca perquè a ulls de la comissió avaluadora de la dita condició no quedava demostrada la seva independència. Igualment, s'han realitzat consultes en relació amb el període durant el qual s'estén el dret a matrícula gratuïta pel fet de ser víctima de violència de gènere.

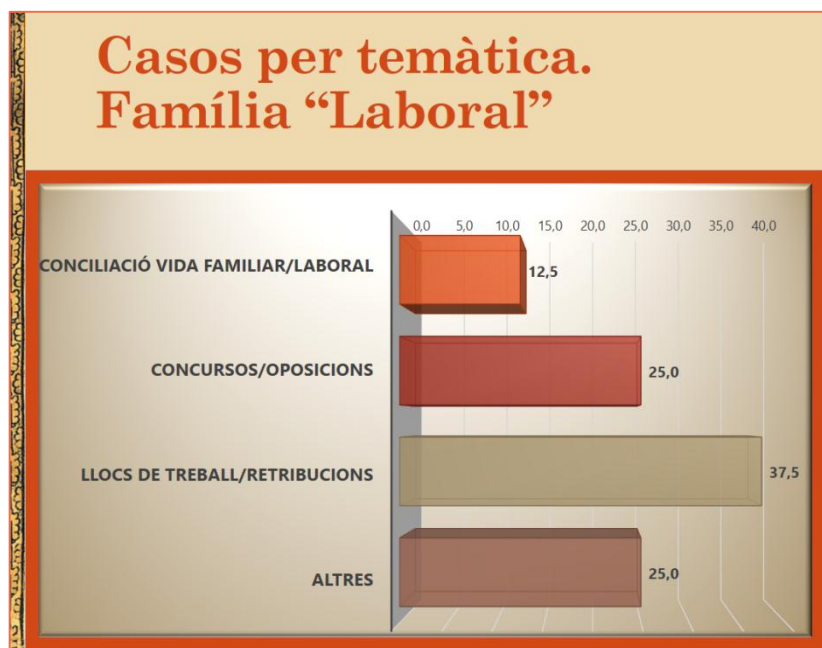

En aquest sentit, la Sindicatura considera que el Decret de preus públics podria sumar-se a una iniciativa que el proper curs recolliran les universitats andaluses a proposta del seu defensor del poble, que és considerar (com en el cas de les persones víctimes de terrorisme) que la condició de víctima per violència de gènere no es perd, i, per tant, el dret a la matrícula gratuïta s'estén a totes les dones que han estat

víctimes de violència de gènere amb independència que els seus agressors hagin o no acabat ja la condemna o l'ordre d'allunyament. S'entén, per tant, que ser víctima provada de gènere deixa una empremta tan indeleble com la de ser víctima de terrorisme.

5.4. Casos i recomanacions en la família Laboral

Els casos que s'agrupen sota l'epígraf de família Laboral són setze, enfront de només els tres de l'any anterior. Aquest any 2015, com ja hem dit, les qüestions relacionades amb la precarietat dels contractes laborals, especialment de les persones contractades a càrrec del capítol VI, tant PAS com PDI, així com la inestabilitat que comporten, amb renovacions de contractes de curta durada que generen una incertesa constant, han suposat prop del 40% dels casos d'aquesta família.

S'han registrat també consultes, queixes i registres de fet en relació amb els processos de selecció de personal, en alguns casos per la manca de publicació precisa dels barems i criteris i en altres per disconformitat amb aquests criteris. Els casos afecten el PDI però també el PAS, que ha manifestat un cert malestar per l'acord al qual han arribat la Gerència i els sindicats en

relació amb les puntuacions que s'apliquen per cobrir —per concurs intern— places per comissió de serveis, en què el sol informe del cap de la unitat (amb un pes del 35% al 40%) determina per si sol el resultat, una qüestió que hauria de fer reflexionar principalment els representants sindicals.

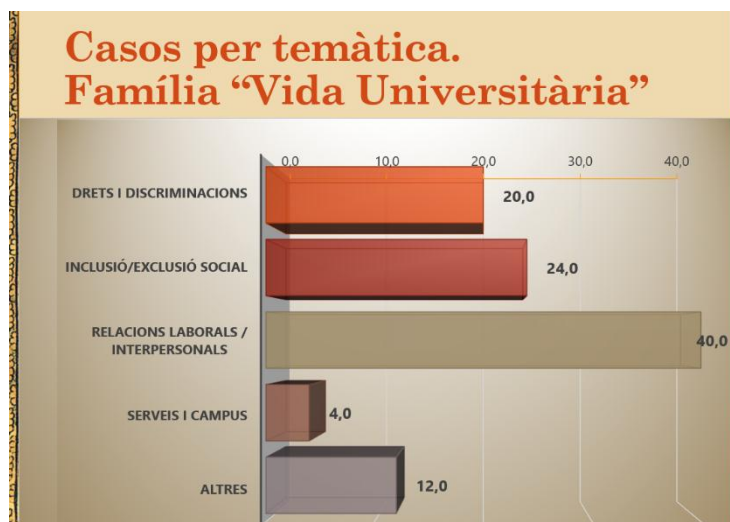
5.4. Casos i recomanacions en la família Vida universitària

Finalment, la família Vida universitària ha representat com altres anys entorn del 18% dels casos totals. Com hem comentat, el tema majoritari aquest any 2015 ha estat, com ja ho va ser el 2014, les relacions interpersonals, que han representat el 40% d'aquest grup.

Aquestes relacions personals dificultoses s'han constatat, tant entre el professorat com entre el personal d'administració i serveis, allà on la convivència és ineludible, com ara els grups de recerca i departaments i els serveis administratius.

En general, aquestes situacions de conflicte augmenten o disminueixen segons els anys, però la mateixa estabilitat laboral dels afectats, especialment el PDI, que no pot demanar trasllat, fa que apareguin periòdicament, i no s'hi pot fer gaire més que apel·lar a la sensatesa i intentar arribar a acords que facin possible la convivència.

Dins aquesta família temàtica s'han registrat dues queixes prou interessants perquè la Sindicatura recomani obertament la modificació d'un procediment. Dos professors consideren haver estat víctimes d'un sistema d'avaluació docent que aquest curs ha introduït com a novetat un apartat d'observacions, en el qual els alumnes poden —anònimament— expressar el que vulguin.

Aquest espai d'anonimat ha estat aprofitat en alguns casos per proferir insults, calumnies i amenaces als professors sense que aquests puguin defensar-se. Constituïria un agreujant el fet que les observacions incloses en les enquestes s'integrassin dins el sistema de garantia de qualitat de la titulació, perquè els resultats es difondrien i es permetria així la identificació del professorat, però no de l'acusador.

Si, en canvi, les observacions només són rebudes pel professorat i no s'integren en el circuit de garantia de qualitat, aleshores són supèrflues i innecessàries.

La informació que pot demanar la UIB mitjançant una enquesta que incorpora dades personals, com és l'avaluació de cada professor concret, és aquella que resulti pertinent, adequada i proporcional a la finalitat amb la qual es fa. No es veu de quina manera la vinculació d'insults, calumnies i amenaces amb la persona d'un professor pot contribuir a realitzar una millor avaluació de la seva tasca docent o a millorar la qualitat de la titulació en la qual imparteix docència.

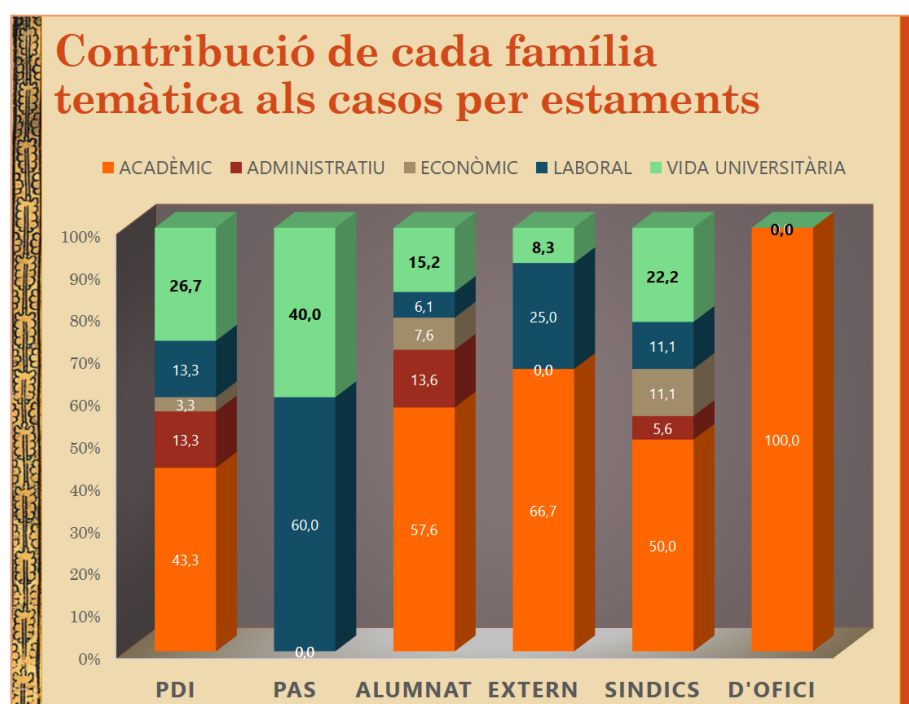
La Sindicatura recomana, per tant, que tots els professors puguin demanar a la Secretaria General la cancel·lació de les dades personals que considerin abusives i que, per a properes avaluacions, o bé desaparegui la pregunta oberta o bé es reveli la identitat de l'alumne que l'escriu, per facilitar així l'exercici del dret de defensa del professorat. L'opció del filtratge per un administrador de webs no es considera recomanable.

Per acabar dins aquesta família, s'han registrat com altres anys casos d'alumnes amb necessitats educatives especials, la integració dels quals en el sistema acadèmic no sempre resulta fàcil. S'ha d'agrair aquí l'ajuda que presten l'Oficina de Suport a Persones amb Necessitats Especials, el Servei de Prevenció, la Unitat Mèdica i, sobretot, la bona disposició del professorat i els responsables acadèmics implicats.

5.6. Els casos per estaments

Finalment, si a manera de resum analitzam el pes amb què cada família contribueix a conformar els casos per estaments, tenim:

- Que el PDI concentra els seus casos en assumptes que tenen a veure amb qüestions acadèmiques (43%) i amb la vida universitària (27%).
- Que el PAS distribueix els seus casos donant importància igualment a la Vida universitària i als assumptes laborals en una relació del 40%-60%.
- Que l'alumnat concentra prop del 60% dels casos en la família Acadèmica, que constitueix l'eix vertebrador de les preocupacions fonamentals dels estudiants.
- Per la seva banda, els casos presentats per persones externes són majoritàriament també acadèmics: 66%, a diferència dels plantejats per altres síndics, que han combinat aquest any consultes de tipus acadèmic amb altres de relacionades també amb la vida universitària, laborals i econòmiques.
- Els casos d'ofici que el 2015 han generat consultes han estat tres i tot ells de caràcter acadèmic: en primer lloc, la situació del professorat d'anglès de la Seu de Menorca en el grau d'Educació Primària, per al qual es recomana una especial preparació en didàctica; en segon lloc, la possibilitat que la matrícula gratuïta per a les persones amb discapacitat s'estengui als estudis de postgrau i, finalment, la ja comentada possibilitat que les alumnes víctimes de violència de gènere, amb sentència ferma i condemnatòria, gaudeixin de matrícula gratuïta con les víctimes de terrorisme.

6. REFLEXIONS FINALS

Posant punt final a la meva intervenció, vull compartir unes reflexions que aquest any, com que és el darrer, han de servir de balanç global i també personal.

Aquests han estat cinc anys intensos que, potser per aquest motiu, se m'han fet molt curts.

He intentat durant aquest temps atendre tan bé com he sabut totes les persones de la nostra comunitat universitària que s'han adreçat a la Sindicatura, seguint l'exemple i el mestratge de les dues síndiques que m'han precedit, la doctora Montserrat Casas i la doctora Magdalena Giannotti. Si algú no ha quedat satisfet, s'ha sentit decebut o no s'ha sentit conhortat, li demano públicament disculpes, que faig extensives a l'anterior i a l'actual equip de direcció, així com als òrgans unipersonals als quals s'han adreçat les recomanacions, per si n'hi ha hagut cap que hagi pogut causar algun inconvenient.

He intentat dur a terme l'encàrrec que va fer el Claustre quan em va elegir Síndica de la manera més diligent que he sabut, però he de reconèixer que no sempre ha estat fàcil. I la tasca hauria resultat impossible si no hagués estat per la bona predisposició dels distints òrgans de govern unipersonals, professors i personal d'administració i servei, que han atès les peticions de la Sindicatura

amb un noble esperit de col·laboració. A tots, moltes gràcies.

Com deia, el govern de la Universitat no resulta senzill. La Universitat és un organisme complex, que necessita una direcció estratègica i una mà ferma per aconseguir fer sonar tota la diversitat que inclou de forma harmònica, tal com fa un bon director d'orquestra. Per més que aquest sigui l'objectiu, no tots fem vibrar la veu a la mateixa intensitat per segon. N'hi ha que tenen una veu greu, altres són tiples, n'hi ha que tot d'una agafen el ritme o el to i d'altres que fan de contrapunt, només uns quants, simplement, desafinen. No és fàcil dirigir una coral amb tantes primeríssimes figures. He pogut comprovar-ho a la Sindicatura.

Al llarg d'aquests cinc anys s'han tractat 732 casos, s'han emès 55 informes monogràfics sobre distintes problemàtiques que ocupen prop de 600 pàgines, s'han fet més de 1.000 reunions i més de 150 recomanacions... Aquest pot ser un balanç en xifres.

Però em persegueix un dubte. Hem sabut aprofitar veritablement totes les queixes i els suggeriments rebuts de part de tots aquests membres de la comunitat universitària per fer una universitat millor en tots els sentits? No ho sé, no tenc, ara mateix, perspectiva suficient per valorar-ho, però vull creure que sí. Vull creure que som capaços d'aprofitar totes les oportunitats de millora i tot el que l'experiència ens ensenya, entre d'altres, que només la col·laboració, el treball en equip i un govern que aposti decididament per la transparència té alguna opció de futur.

Si hem de jutjar pels casos presentats aquests darrers cinc anys, i pel grau de conflictivitat que han generat, puc dir que, al meu entendre, la qüestió més important que la UIB té el dia d'avui pendent de millorar és el procés de selecció del seu personal, tant PDI com PAS.

En el temps actual, quan tot sembla que depèn de la confiança, eludir aquest repte posa innecessàriament en perill la credibilitat de la institució, cosa que ni els que hi treballam ni els que la sostenen amb els seus impostos es mereixen.

Dit això, però, podem demanar-nos el mateix que es preguntava Plató sobre la ciutat d'Atenes: quanta certesa serà capaç de suportar la Universitat sobre si mateixa?

En la línia de l'informe de 2014, he de dir que, superat el bienni de dificultats econòmiques, s'aprecia una reducció del grau de conflictivitat en les qüestions acadèmiques, cosa que cal atribuir a la bona feina feta pels òrgans de la Universitat —vicedegans, degans, caps de departament, vicerectors i responsables administratius dels centres—, la gestió dels quals s'ha d'entendre de cada vegada més bona i eficient.

Aquest informe no deixa de ser un punt de vista de la persona que ha estat fins avui titular de la Sindicatura de Greuges i no té altra pretensió que contribuir al debat, convençuda com estic que mantenir viu un punt de vista crític —que defugui voluntàriament la complaença— és la millor via per garantir el compromís amb la qualitat i l'excel·lència que hem assolit.

Vull, per acabar, fer un prec i formular una darrera recomanació. El prec és que doneu a la nova Síndica de Greuges tot el suport, la confiança i el respecte que m'heu donat a mi. La recomanació, Rector Magnífic, és que es revisi el protocol de la Universitat, de tal manera que qui sigui en cada moment Síndic de Greuges tingui reconegut un lloc destacat en els actes acadèmics i institucionals, per tal com el Síndic de Greuges és, després del Rector, la figura universitària que necessita obtenir més suport i consens per ser elegida. He volgut, per raons òbvies, esperar a fer aquesta recomanació el darrer dia, perquè quedàs clar que la recomanació no perseguia cap protagonisme per al titular actual de la Sindicatura, sinó el reconeixement que pertoca a la figura institucional que el Síndic representa, ...la persona que —cada cinc anys— el Claustre elegeix com a contrapès al poder polític que estigui governant la Universitat.

Tant de bo el futur ens dugui a recórrer junts un camí que, com en «La cançó del camí obert» i el «Cant a mi mateix», de Walt Whitman, sempre —això sí— en la traducció de León Felipe, ens permeti trobar-hi una visió tan abraçadora de la UIB que tots puguem sentir-nos-hi reconeguts.

Qui ha dit que no és aquesta l'hora?

He dit.

Joana Maria Petrus

Palma, 9 de febrer de 2016

«**Song of myself**» («Cant a mi mateix») **Walt Whitman.**

Traducció i pròleg original en espanyol de León Felipe. Editorial Losada

¿ÉS INOPORTUNA AQUESTA CANÇÓ?

Ara ... quan el soldat es referma bé el casc al capdavant, quan l'arquebisbe es redreça la mitra, quan el retòric treu de nou el cartabó per mesurar el seu madrigal; ara ... quan el polític i el sociòleg, el filòsof i l'artista viren cap a la dreta perquè sembla que guanyarà el tirà, molts pensaran que encunyar aquest poema en espanyol és un mal negoci, una gesta sense glòria, un gest inoportú i perillós. No sé si serà perillós. Però no és inoportú. ¿És inoportuna aquesta cançó?

«Amb estrèpits de músiques vinc, amb cornetes i tambors. Les meves marxes no sonen només per als victoriosos, sinó per als derrotats i els morts també. Tots diuen: és gloriós guanyar una batalla. Doncs jo dic que és tan gloriós perdre-la. Les batalles es perden amb el mateix esperit que es guanyen. Hurra pels morts! Deixeu-me bufar a les trompes, fort i alegre per ells. Hurra pels que van caure, pels vaixells que es van enfonsar en el mar i pels que van morir ofegats! Hurra pels generals que van perdre el combat i per tots els herois vençuts! els infinits herois desconeguts valen tant com els herois més grans de la història.»

Qui ha dit que aquesta no és l'hora? Sí, aquesta és l'hora. Aquesta és l'hora de transbordar les consignes poètiques eternes; de transvasar d'un bol a un altre bol les genuïnes essències dels pobles; d'omplir les copes dels nostres vells terrissaires amb vins d'altres soques i d'altres cups, amb vins del nord i del sud ... La millor hora per brindar per l'home d'altres cançons i d'altres latituds, traslladades al nostre discurs. I quina alegria quan sentim que aquests grans estranys són els nostres també, que res li ve aspre ni amarg al nostre paladar! (Quina alegria quan jo esbrino que en el meu pentagrama cap la cançó del quàquer i del xinès, i que l'ampli barret texà em cau tan bé com el vell xamberg de Castellà, que és el mateix barret amb més òrbita!)

Quina alegria quan ens adonem que els pobles estan tan a prop els uns dels altres a través dels seus poetes! Que només la política separa els homes: els cabildos i els consells!

Un dia quan l'home sigui lliure, la política serà una cançó. L'eix de l'univers descansa sobre una cançó, no sobre la llei. Canten les esferes. No heu sentit parlar de la cançó de les esferes? I vols dir que és inoportuna ara aquesta cançó?